

Fylkesmannen i Rogaland

JTR GRUPPEN AS
Bjørhaugslettå 34 (JE)
4365 Nærbø

Stavanger, 17. desember 2018

Deres ref.:
Thomas Austbø

Vår ref.(bes oppgitt ved svar):
2018/12245
Saksbehandler:
Margareta Skog

Rapport: Inspeksjon ved JTR Gruppen AS sitt mellom- lager for sandslam og sementpulver på Gausland Kontrollnummer: 2018.062.I.FMRO

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:
Thomas Austbø

Fra Fylkesmannen i Rogaland:
Margareta Skog

Andre deltagere fra virksomheten:
Geir Fuglestad

*Andre deltagere fra Fylkesmannen i
Rogaland:*
Kirsten Allred

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjonen 29. november 2018 ved anlegget for avrenning og mellomlagring av sandslam fra overvannskummer på Gausland. Anlegget kan iht. tillatelsen Fylkesmannen ga *SJT Miljø AS (SJT-M)* 5. mars 2015 også motta og mellomlagre sementpulver. Etter 1. januar 2018 er det *JTR Gruppen AS (JTR-G)* som har drevet dette anlegget. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Fylkesmannen i Rogaland avdekket 1 avvik og ga ingen anmerkninger under inspeksjonen.

Fylkesmannen ser alvorlig på avviket.

Avvik:

- JTR Gruppen AS har tatt i bruk en tillatelse uten at bedriften har gjort seg kjent med vilkårene i denne. Bedriften har dermed ikke implementert tillatelsens krav og forutsetninger i sin internkontroll. Tillatelsen er heller ikke formelt overført til JTR Gruppen AS.

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

17.12.2018	Margareta Skog	Marit Sundsvik Bendixen
dato	kontrollør	ass. fylkesmiljøvern sjef

Fylkesmannen i Rogaland

Kopi av rapporten sendes til:

- Hå kommune
- Arbeidstilsynet

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: JTR GRUPPEN AS	
Organisasjonsnr.: 913412559	Eies av: 913364953
Bransjenr. (NACE-kode): 37.000 - Oppsamling og behandling av avløpsvann	

Kontrollert enhet

Navn: Mellomlager for sandslam og sementpulver på Gausland	Anleggsnr.: 1119.0039.02
Kommune: Hå	Fylke: Rogaland
Anleggsaktivitet: Avfall - mottak, mellomlagring og sortering	
Tillatelse gitt: 05.03.2015	Sist endret:

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen gjennomføres for å følge opp meldinger om spesielle hendelser, deriblant bruk av anlegget til avrenning av tunnellmasser og fettholdig avfall.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Avfall
- Utslipp til vann

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

JTR-G plikter snarest å rette opp avviket som er beskrevet i denne rapporten.

Vi ser alvorlig på avviket som ble avdekket i denne inspeksjonen. JTR-G må sende inn en skriftlig redegjørelse innen 31. desember 2018 som dokumenterer at dette avviket er rettet.

Gjennomføringen av tiltaket kan bli fulgt opp ved ny kontroll.

Vi ber bedriften stille svarbrevet til Fylkesmannen i Rogaland, og sende det som vedlegg til e-post fmropost@fylkesmannen.no eller i vanlig post til Postboks 59, 4001 Stavanger.

Vi ber om at dere i svarbrevet referer til vårt saksnummer 2018/12245.

4. Pålegg om opplysninger

JTR-G må sende Fylkesmannen i Rogaland følgende opplysninger innen 31. desember 2018 (jf. forurensningsloven § 49):

- Bekreftelse på at anlegget ikke blir tatt i bruk til avrenning eller lagring av noen som helst avfall før ny/oppdatert tillatelse eventuelt er gitt av Fylkesmannen.

Klageadgang

Dere har rett til å klage på pålegg om opplysninger dersom dere mener at dere ikke har plikt eller lovlig adgang til å gi opplysningene. En klage bør begrunnes og skal sendes Fylkesmannen i Rogaland senest 3 dager etter mottakelsen av denne rapporten (jf. forvaltningsloven § 14). En klage kan fremsettes både skriftlig og muntlig.

5. Varsel om gebyr

Fylkesmannen er pålagt å ta gebyr for kontroller på forurensningsområdet. Gebyret skal dekke kostnadene for gjennomføringen av kontrollen. Vi varsler derfor at vi i henhold til forvaltningsloven § 16, tar sikte på å fastsette gebyrsats 2 for *tilsyn av inntil en dags varighet*, jf. forurensningsforskriften § 39-7. Når Fylkesmannens totale ressursbruk tilsvarer inntil 4 dagers arbeid, er det gebyrsats 2 vi skal bruke. Dette betyr i så fall at dere skal betale kr. 22 800,- i gebyr for kontrollen.

Hjemmel for et vedtak om sats for kontroll av virksomheter er forurensningsforskriften § 39-7 eller § 39-8. Dere har anledning til å kommentere dette varselet. jf. forvaltningsloven § 16. Eventuelle kommentarer må sendes til Fylkesmannen i Rogaland innen to uker etter at dette brevet er mottatt.

6. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Fylkesmannen i Rogaland (jf. offentleglova).

7. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

JTR Gruppen AS har tatt i bruk en tillatelse uten at bedriften har gjort seg kjent med vilkårene i denne. Bedriften har dermed ikke implementert tillatelsens krav og forutsetninger i sin internkontroll. Tillatelsen er heller ikke formelt overført til JTR Gruppen AS.

Avvik fra:

Internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 1 – 8
Tillatelsen gitt til SJT-M 5.3.2015, deriblant vilkår 1 og 15

Kommentarer:

Tillatelsen av 5. mars 2018 er ikke overført

Fylkesmannen har ikke mottatt noen søknad fra JTR-G om å få overført tillatelsen av 5. mars 2015 fra SJT-M. Dette heller ikke etter at Fylkesmannen eksplisitt gjorde bedriften oppmerksom på dette (i e-post fra oss 4. september 2018 kl. 10:47).

Bedriften er ukjent med tillatelsens vilkår

JTR-G opplyser at bedriften har tatt anlegget og tillatelsen i bruk, men sier samtidig at den ikke har lest tillatelsen (nøye). Bedriften sier at den blant annet ikke var klar over at det i tillatelsen var tydelig spesifisert hvilke avfallstyper som kan mottas på anlegget.

Bedriften har mottatt tunellslam til avrenning

Etter henvendelse til oss fra *Statens vegvesen* ble det avklart at JTR-G transporterte «tunellmasseslam» fra Mekjarvik til avrenning på anlegget på Gausland (før massene ble sendt til deponering på Svåheia). Avtalen var at massene skulle kjøres rett til Svåheia.

JTR-G skriver i e-post av 4. september (kl. 13:23):

Slik vi ser det er likheten mellom denne massen og massen vi samler inn fra sandfangkummer relativt lik.

Tunellmasseslammet og sandslam fra overvannskummer er ikke like. Som det fremgår av Tabell 2 i COWI-rapporten av 21. september 2018, «JTR Gruppen AS – Resultater prøvetaking oljeutskiller september 2018», er det langt mer¹ arsen i vannet ut fra oljeutskiller ved prøvetaking 5. september 2018 enn i prøvene tatt i 2015, 2016 og 2017. Tunellmassene inneholder naturlig mye arsen, i motsetning til sand fra overvannskummer.

Tillatelsen spesifiserer hva som kan slippes på kommunalt nett

Vi presiserer at det ikke er slik å forstå at forurensinger som vi i tillatelsen ikke har fastsatt utslippsgrenser for, fritt kan slippes ut. Det er motsatt. Det som ikke er spesifisert at kan slippes ut, kan bare slippes ut dersom det er «uten miljømessig betydning». Arsen ligger på listen over prioriterte miljøgifter. Denne listen er vedlagt tillatelsen av 5. mars 2018.

Måling av innhold og mengder avløpsvann fra lagerhallen

Ifølge tillatelsen skal vannet analyseres 1 gang pr. måned. Vannet er i 2018 prøvetatt kun 1 gang. Mengden avløpsvann skal i hht. tillatelsen måles kontinuerlig.

Bedriften anslår at det er 20 % vann i massene som mottas i lagerhallen, og i henhold til tillatelsen kan bedriften motta inntil 4 000 tonn masser pr. år. Basert på dette kan det slippes inntil 800 m³ vann på kommunalt nett pr. år.

Vilkår 11.4 i tillatelsen av 5. mars 2015 lyder slik:

Bedriften er ikke underlagt krav om årlig rapportering til Fylkesmannen. All internkontrolldokumentasjon skal tas vare på i minst 5 år og være tilgjengelig ved kontroll eller forespørsel fra Fylkesmannen.

¹ 20 – 250 ganger høyere målt verdi i september 2018 enn tidligere år

Eventuell årlig rapportering til Hå kommune eller IVAR reguleres av påslippsavtale mellom virksomheten og kommunen.

Forutsatt at bedriften dokumenterer vekta på massene (dvs. veier massene) ved både inn- og utkjøring, så vil bedriften ha en rimelig god dokumentasjon på vannmengdene som er sluppet på kommunalt nett. Dette betinger at anlegget er innrettet og vedlikeholdt slik at store mengder regnvann ikke slippes til massene. I tillegg må bedriften da vite hvor mye rene masser som brukes til å lage demningen bak, der rent sandslam legges.

Det er mottatt avfallsmasser på anlegget også etter 4. september 2018

I e-post 4. september 2018 (kl. 13:23) skriver daglig leder:

Vi stopper all kjøring til mellomlageret umiddelbart.

Dette til tross fremkommer det under tilsynet 29. november 2018 at anlegget har vært i bruk også etter 4. september. Driftsleder opplyser nemlig at anlegget har blitt brukt (sitat) *sporadisk* etter 4. september, og at siste tilkjøring var så sent som i (sitat) *sist uke*, dvs. i uke 47. Ifølge ettersendt dokumentasjon er det etter 4. september mottatt 185 tonn sandfangslam på Gausland.

Fettholdige masser er mottatt på anlegget

Fylkesmannen fikk i slutten av uke 47 melding om at JTR-G hadde fettholdige masser til avrenning på anlegget på Gausland. Vi mottok bilder som tilsier at så er tilfelle, se Bilde 1. Under befaringen på anlegget 29. november konstaterte vi at det var tydelige rester etter fett (fettklumper) på anlegget, Bilde 2.

Bilde 1: Bedriften har mottatt fettholdig avfall til avrenning. Bilde 2: Haugen med avfallsmasser er fjernet før 29. november 2018, men det er tydelige rester etter fett i hallen.

Fettholdig avfall kan ikke mottas/avvannes på anlegget, jf. vilkår 1 i tillatelsen av 5.mars 2018. Bedriften hevdet under tilsynet at fettholdige masser ikke var mottatt på anlegget, men at fett i massene kunne skyldes at tankene massene var hentet i, ikke var rengjort i forkant. En tank som ikke er rengjort kan inneholde så mye som over 100 liter fett, fortalte bedriften. I og med at bedriften transporterer ulike masser, må bilene rengjøres mellom hver kjøring. Det må ligge som en skriftlig rutine. Denne gangen var det fett, men det kunne like gjerne vært miljøgifter, olje eller kjemikalier. Avvannet vann fra anlegget på Gausland renner til Nærbø avløpsrensning. IVAR IKS driver dette anlegget og har ved

tidligere anledninger uttalt at den organiske belastningen på dette renseanlegget enkelte ganger er merkelig høy/vanskelig lar seg forklare.

Kanskje kan påslipp av fettholdig vann fra Gausland-anlegget gi noe av svaret på hvor kildene til merkelig høy organisk belastning på avløpsrenseanlegget på Nærbø ligger.

Anlegget er ikke innrettet slik at regnvann hindres i å vaske ut forurensinger i massene
Befaring på anlegget på Gausland 29. november 2018 dokumenterer at anlegget åpenbart ikke er i den stand som var forutsetningen for at kommunen skulle tilrå at tillatelsen 5. mars 2015 ble gitt. I sine merknader til søknaden om tillatelsen skriver Hå kommune (sitat)

Anlegget på Gausland har noen mangler som må rettes opp snarest:

1. *Det mangler en del av langvegg for reduksjon av regnvann inn i massene i lagertiden.*

SJT-M lovet å etterkomme kommunens krav til utbedringer. Som Bilde 1 viser, ligger deler av langveggen 29. november 2018 igjen nede.

Bilde 2: Store deler av langvegg ligger igjen nede, og vann regner inn i hallen. (Bildet er tatt 29.11.2018)

Fylkesmannen har ikke undersøkt nærmere hvor lenge langveggen har vært defekt, men ifølge COWI-rapporten datert 21.9.2018, «JTR Gruppen AS – Resultater prøvetaking oljeutskiller september 2018», så langveggen i hallen ut på samme måte også 5. september 2018.

8. Andre forhold

- JTR-G har i dag 30 – 35 ansatte. SJT-M eier 48 % av aksjene i selskapet.
- Ifølge JTR-G sin hjemmeside er bedriften sertifisert både i samsvar med *ISO 9001:2015* og *ISO 14001:205*. Bedriften er videre godkjent leverandør i *Achilles*, *Sellihca* og *Startbank*.
- JTR-G har 15 – 20 biler, inkl. såkalte supersugere. Tankene på bilene rommer enten 8 eller 10 m³, med unntak av en tank som rommer 16 m³.
- JTR-G har selv transportert avfallsmassene inn til anlegget på Gausland, men det er *Risa AS* som har kjørt (de avvannede) massene til Svåheia. Det er *Bjørns hage og anlegg* har rensset/gravd ut sandfanget etter hver endt «avrenningsperiode» på Gausland.

Innkjørte masser er veid inn på vekta på bilene. Utkjørte masser er «veid ut» først ved ankomst til deponiet på Svåheia.

- JTR-G tømmer oljeutskillere og deklarerer dette på seg selv som avfallsprodusent. I og med at dette er en «egen og større jobb» enn bare å hente avfall (tømme en tank) for så å transportere innholdet til et lovlig mottak, er det riktig at avfallet deklarerer på JTR-G som avfallsprodusent. Likevel for at avfallet skal være sporbart til den som rent faktisk har generert avfallet i oljeutskillerne, er det viktig at det i kommentarfeltet (under *Nærmere beskrivelse*) på deklarasjonene registreres navnene på bedriftene hvor oljeutskillerne er tømt. Stikkprøver i *Avfallsdeklarerer.no* viser at kommentarfeltet ikke alltid blir oppdatert.

JTR-G forutsettes følgelig å skjerpe rutinene slik at deklarasjonen av avfall fra oljeutskillerne alltid blir gjort korrekt.

- Når JTR-G ikke gjør annet enn henter og kjører farlig avfall til lovlig mottak, dvs. «kun utfører en transportjobb», skal avfallet **ikke** deklarerer på JTR-G som avfallsprodusent. Da må det deklarerer på den som har generert avfallet, dvs. virksomheten der avfallet har oppstått. Oppslag i *Avfallsdeklarerer.no* viser at JTR-G registreres som avfallsprodusent for avfall de nok kun har transportert.

Vi har sjekket/tatt stikkprøver i deklarasjoner der mengden avfall er forholdsvis stor². I flere av disse deklarasjonene ligger det informasjon om hvorfra avfallet kommer. Uansett, når avfall hentes fra f.eks. Avinor, Westco på Eigerøy, Lyse Infra på Tau, osv. er det de som skal stå som avfallsprodusent, ikke JTR-G som bare transporterer avfallet.

JTR-G forutsettes å stramme inn rutinene for deklarasjon slik at JTR-G ikke blir stående som avfallsprodusent for farlig avfall bedriften kun transporterer.

- Fylkesmannen mottok 11. september 2018 melding gjennom Miljødirektoratet om at JTR-G leverte blant annet fett og septikk til navngitt bonde på Orre. Ass. fylkesmiljøvernsjef Marit Sundsvik Bendixen gjennomførte en befaring hos bonden etter at denne meldingen var mottatt, sammen med blant annet representant fra landbrukskontoret i kommunen. Etter denne befaringen fikk vi tilbakemelding om at bonden hadde stoppet alt mottak av avfall fra JTR-G, inkl. fått returnert til «reell» avfallsprodusent det som under tidspunktet for befaringen sto mellomlagret på gården.

JTR-G opplyste under tilsynet at bedriften hadde avsluttet all levering av avfall til bønder allerede 20. juli 2018. Avfallet hadde de frem til da levert til bønder de hadde avtale med om at de kunne levere organisk avfall til – mot betaling.

Vi merker oss at JTR-G 29. november 2018 opplyser at all levering til bønder ble stoppet allerede 20. juli 2018, men vi konstaterer at dette ikke samsvarer med de opplysninger vi har mottatt fra den som meldte fra om forholdet til Miljødirektoratet, og aktuell bonde opplyste under befaringen rundt månedsskiftet oktober/november. Likevel, det viktigste i denne saken er at JTR-G under tilsynet 29. november 2018 bekrefter at heretter skal ikke noe organisk avfall (fett, septikk, osv) leveres til noen bønder. Organisk avfall skal

² Mengden er minst 1000 kg eller 1000 liter

bedriften heretter kjøre til IVAR sitt biogassanlegg på Mekjarvik, og senere kanskje også til biogassanlegget på Grødaland.

Fylkesmannen tar til etterretning bedriftens erklæring 29. november 2018 om at organisk avfall ikke lengre skal leveres til bønder, men leveres til biogassproduksjon på Mekjarvik eller tilsvarende.

Fylkesmannen forventer og forutsetter at JTR-G nå innfører rutiner som sikrer at alle i organisasjonen, inkl. alle sjåførene, er kjent med og etterlever kravet om at organisk avfall skal leveres til lovlig avfallsmottak.

- JTR-G stilte under tilsynet 29. november 2018 spørsmålet om hvilke krav det kunne stilles til bedriften når den kun opererte som **transportør** av avfall. Bedriften opplyste at f.eks. «alle» kommuner har såkalte «tipper» der masser fra tømning av sandfangmasser legges, og spørsmålet deres var om det var «greit» at JTR-G på oppdrag fra kommunene tømte overvannskummer og kjørte massene til anvist «tipp».

Sand fra sandfangkummer er næringsavfall og skal håndteres deretter. Første setning i forurensningsloven § 32 lyder slik:

Den som produserer næringsavfall, skal sørge for at avfallet blir brakt til lovlig avfallsanlegg eller gjennomgår gjenvinning, slik at det enten opphører å være avfall eller på annen måte kommer til nytte ved å erstatte materialer som ellers ville blitt brukt.

Forutsatt at kommunens såkalte «tipp» **er** et «mellomlager for sandmasser til gjenvinning/gjenbruk» - **og** lageret er plassert i et område som er regulert til formålet - kan JTR-G transportere sandmasser som er rene nok til å brukes om igjen til slike mellomlagre. Er sandmassene så forurenset at de ikke kan gjenbrukes eller gjenvinnes - som i praksis vel betyr brukes om igjen til å strø veier og gater med sand vinterstid - så må massene leveres på Svåheia avfallsdeponi, eller tilsvarende deponi for ordinært avfall (med tillatelse fra Fylkesmannen). Alternativt kan massene sendes til rensing på anlegget til *Velde Pukk AS*, eller tilsvarende behandlingsanlegg.

Det er altså avfallsprodusenten sin plikt å sørge for at avfallet blir korrekt disponert, jf. forurensningsloven § 32. Når JTR-G påtar seg denne typen «transportoppdrag», må bedriften kunne dokumentere at oppdragsgiver (kommunen) har spesifisert hvilke kummer som skal tømmes og hvor konkret avfallet skal leveres.

Er JTR-G i tvil om disponeringen av massene er forsvarlig så forutsettes bedriften å stille tilleggsspørsmål til oppdragsgiver, og eventuelt sende «bekymringsmelding» til oss. Dette gjelder generelt, dvs. uavhengig av om oppdragsgiver er en kommune, privat næringsdrivende eller privatperson.

Er det helt åpenbart at oppsugde masser ikke har noe på anvist «mellomlager» å gjøre og JTR-G likevel transporterer avfallet dit, kan JTR-G holdes medansvarlig for feil disponering av massene.

JTR-G forutsettes å ha/skaffe seg nok kompetanse til å vite når den må undersøke nærmere hva som er forsvarlig disponeringen av avfallsmassene.

- I etterkant av tilsynet 29. november 2018 har JTR-G oversendt oss blant annet tilleggsopplysninger om hva som er mottatt og videresendt av masser ved Gausland-anlegget etter 4. september 2018.

I e-post av 10. desember skriver daglig leder i bedriften:

Vi ser at kontroll og oversikt over avfallet vi transporterer ikke er god nok og jeg har satt i gang utviklingen av ett elektronisk system som skal gi oss oversikt over alle leveringer vi gjør. Dette skal si hva som er hentet, hvor mye som er hentet, hvor det er levert og hvem som eier avfallet (i tillegg til dato, adresse, operatør). Systemet skal gi oss mulighet for å ta ut rapporter på mengde avfall, type avfall, kunde, dato etc. I systemet vil det ligge inne alle forhåndsdefinerte og godkjente mottak/deponi. Systemet vil kun tillate registrering av tømming av en bestemt fraksjon på ett mottak/deponi som har de nødvendige godkjenninger. Eksempelvis vil du ikke kunne kvittere ut at du har tømt organisk på Svåheia, hvis du velger Svåheia som mottak vil ikke organisk komme opp som alternativ på type avfall. Dette vil være med på å kvalitetssikre at alt avfall kommer til rett mottak/deponi. Det er forventet at dette systemet er på plass medio januar 2019.

Fylkesmannen sier godt fornøyd med denne tilbakemeldingen, som tilsier at bedriften innen kort tid vil ha et system på plass som sikrer nødvendig sporbarhet i avfallet bedriften henter, og så transporterer til riktig og lovlig mottak. Vi ønsker en melding og gjerne noen bilder av systemet, når det er tatt i bruk.

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Fylkesmannen, dvs. tillatelsen gitt til SJT-M 5. mars 2015.

10. Informasjon til virksomheten

Regelverk som det ble informert om:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Veiviser til regelverk for virksomheter, www.regelhjelp.no

Brosjyrer/infoark ettersendt (på e-post):

- Avviksbehandling: Det er bedre å lære av en feil enn å gjenta den
- Gebyr ved kontroll (TA-2608)
- Kontroll med risiko gir gevinst

- §§§ -